

- ๒) ปัญหาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมที่สำคัญ คือ พื้นที่นอนผู้ต้องขังต่ำกว่าเกณฑ์ (ความจุเต็มที่ไม่เกิน ๑.๒ ตรม.ต่อคน) ไม่มีระบบบำบัดน้ำเสีย/ปฏิกูล บางแห่งมีระบบแต่ไม่สามารถรองรับผู้ต้องขังจำนวนมากได้ ระบบการไหลเวียนอากาศไม่ดีในเรือนนอนไม่ดี การจัดการขยะและคัดแยกขยะ
- ๓) สถานักกักขังกลางจังหวัดลำปาง ไม่มีการตรวจประเมินด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม และไม่มีการอบรม อสรจ. เนื่องจาก ผู้ต้องขังถูกกักขังในระยะไม่นาน และมีการหมุนเวียนเข้าออกตลอดเวลา

ปัญหา/สาเหตุ	แผน/กิจกรรมการแก้ไขปัญหา	ความก้าวหน้า/ผลการดำเนินงาน
๑. เนื่องจากเป็นประเด็นใหม่ของการตรวจราชการในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ และมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย	๑.๑ การวางแผนติดตามการดำเนินงานแบบบูรณาการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ๑.๒ ผู้ตรวจนิเทศของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับเขตสุขภาพเยี่ยมเสริมพลังและให้คำแนะนำแก่พื้นที่ร่วมกัน	๑.๑ อยู่ระหว่างการประสานแผนฯ ผู้เกี่ยวข้อง ๑.๒ กำหนดการแผนเยี่ยมเสริมพลังในพื้นที่ร่วมกัน
๒. การลงตรวจเยี่ยมพื้นที่เรือนจำไม่สามารถตรวจเยี่ยมในช่วงเวลาตรวจราชการได้ครบทุกแห่ง	ประสานผู้รับผิดชอบแต่ละจังหวัดเพื่อเข้าร่วมตรวจเยี่ยมแนะนำถึงแม้ไม่ใช่ช่วงการตรวจนิเทศ	มีการประสานงานและแจ้งแผน การตรวจเยี่ยมเป็นระยะๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของเรือนจำและทีมจังหวัด

๕. นวัตกรรม/ตัวอย่างที่ดี (ถ้ามี)

- ๑) เรือนจำหลายแห่งผ่านการรับรองมาตรฐานทางด้านสุขาภิบาลอาหารในเรือนจำระดับดีมาก และผ่านมาตรฐานสุขาภิบาลโรงอาหาร (๓๐ข้อ)
- ๒) หลายเรือนจำมีการคัดแยกและรวบรวมขยะเปียกประเภทเศษอาหารที่เหลือจากการรับประทานของผู้ต้องขังนำไปเป็นอาหารสัตว์ เรือนจำจังหวัดลำพูนสามารถสร้างรายได้เดือนละ 6,000 บาท
- ๓) มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำดื่มน้ำใช้ โดยใช้ชุดตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรีย อ.๑๓ (SI-๒) และตรวจคลอรีนอิสระคงเหลือ (อ.๓๑) ทุกเดือน และตรวจสอบอาหารทุก ๖ เดือน โดยเจ้าหน้าที่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอและโรงพยาบาล
- ๔) เรือนจำหลายแห่งมีการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสจร.) ได้เกินจำนวนเป้าหมายที่กำหนด (ความครอบคลุม ๑ : ๕๐ คน)
- ๕) มีเมนูสุขภาพและจัดให้เมนูสุขภาพให้ผู้ต้องขังอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง ไม่ใช้ภาชนะโฟม และพลาสติกบรรจุอาหาร ส่งเสริมการใช้ปิ่นโตใส่อาหารกรณีในการตักแบ่งอาหาร ไม่มีการส่งอาหารจากบุคคลภายนอกมาบริการในเรือนจำ (แพร่)

๖. ข้อเสนอแนะของผู้นิเทศ

๖.๑ สำหรับพื้นที่

- ๑) ควรมีแผนจัดอบรมอาสาสมัครสาธารณสุขเรือนจำ (อสรจ.) ทุกปี หรือ ปีเว้นปี เพื่อพัฒนาศักยภาพ ฟื้นฟูความรู้ และทดแทน อสรจ. ที่พ้นโทษ
- ๒) การเฝ้าระวังด้านสุขาภิบาลอาหารและน้ำในเรือนจำโดยใช้ชุดทดสอบภาคสนาม เช่น ชุดตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในอาหาร อ.๑๓ (SI-๒) ชุดตรวจโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำ อ.๑๑ และชุดตรวจคลอรีนอิสระคงเหลือ (อ.๓๑) สามารถดำเนินการโดย อสรจ. ด้วยการพัฒนาศักยภาพ อสรจ. โดยเพิ่มเนื้อหาหลักสูตรการเฝ้าระวังสุขาภิบาลอาหารและน้ำในเรือนจำและฝึกทักษะการ โดยแนะนำให้มีการตรวจเฝ้าระวังทุก ๑-๒ เดือน
- ๓) เนื่องจากเรือนจำขึ้นทะเบียนเป็นหน่วยบริการปฐมภูมิในระบบหลักประกันสุขภาพ ดังนั้นสามารถจัดทำโครงการเพื่อขอสนับสนุนงบประมาณในการอบรม อสรจ. และซื้อชุดทดสอบภาคสนามเพื่อใช้ในการเฝ้าระวังสุขาภิบาลอาหารและน้ำอย่างต่อเนื่องจากกองทุนหลักประกันสุขภาพตำบลได้
- ๔) ควรมีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทิ้งจากระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัดปฏิกูล โดยส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ก่อนปล่อยสู่ลำน้ำสาธารณะ โดยหารือหรือขอสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานสิ่งแวดล้อมจังหวัด

๖.๒ สำหรับเขตสุขภาพและส่วนกลาง

- ๑) ผู้ตรวจนิเทศระดับเขตของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรตรวจนิเทศในวันเดียวกัน เพื่อทีมผู้รับนิเทศจะได้รับฟังข้อคิดเห็น คำแนะนำในการแก้ปัญหาในภาพรวมของจังหวัดพร้อมกัน
- ๒) ควรรวมแบบประเมินทั้ง ๖ ด้าน และอนามัยสิ่งแวดล้อมเรือนจำอยู่ในชุดเดียวกัน เพื่อคณะกรรมการระดับจังหวัดจะได้ใช้สื่อสาร ทำความเข้าใจผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจในทิศทางเดียวกัน

ผู้รายงาน นายวิภู กฤษณรักษ์
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการพิเศษ
E-mail wipoo_kr@gmail.com
ผู้รายงาน นายนณภัทร ธีระวรรณะสิริ
ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ
E-mail p.theerwattanasiri@gmail.com
วัน/เดือน/ปี ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓